

Evrei timisoreni in domeniul sportului

Partea I

Arbitri, profesori, jurnalisti. Tenis de masa. Baschet. Volei.
Fotbal. Tenis. Scrima. Box.

Proiect initiat si realizat de **Dezsö Bleier** si **Gheorghe Borgida**

Completari (in albastru): [Dezsö Bleier](#)

Arbitri; Membri în conducerea cluburilor de sport; Jurnalisti ; Profesori

DAVID ALEXANDRU (27.08.1932, Baia Mare – 26.01.2015 Düsseldorf). A frecventat gradinița și școala elementară evreiască la Timișoara. La Liceul Izraelit a fost jucător în echipa de fotbal a școlii. A fost un bun jucător de tenis de masă și baschet. A devenit profesor de sport, profesie pe care a exersat-o pentru o perioadă și după emigrarea în Germania.

ERDÖS ANDREAS-FRANCISC (Feri bácsi), 26.02.1916, Budapesta - 26 ianuarie 2009, Mainz, Germania. Profesor fonopedagog cu specialitatea sport la școala profesionala speciala pentru copii surzi, a avut aptitudini pedagogice remarcabile. A condus grupuri de copii si adolescenti in diferite ramuri sportive: gimnastica (fiind si arbitru la concursuri), patinaj, inot, haltere, badminton, tenis, yoga. Unele discipline ca si badminton si yoga au fost organizate pentru prima data la Timisoara sub indrumarea lui. A facut parte din echipa de canotaj (schif) a clubului Elöre, castigatoare a cupei europene (cu cativa ani inaintea echipei in care a fost Dr. Gerö).

GROSZ LADISLAU, Grosz bácsi, corespondent la rubrica sport in ziare timisorene, inclusiv în ziarul de sport; a pregatit pe viitorii redactori ai rubricilor sport din ziarele romanesti, unguresti si nemtesti din Banat. Cu exigenta, profesionalism si obiectivitate a facut ca fenomenul sportiv sa fie prezent in cotidienele locale.

KLEIN ABRAHAM, arbitru international de fotbal

http://en.wikipedia.org/wiki/Abraham_Klein_%28referee%29

http://www.bjt2006.org/GN_Interviu_Abraham_Klein_3814.pdf

<http://www.sport.ro/true-story/cel-mai-bun-arbitru-din-istorie-s-a-nascut-in-romania-suferinta-teribila-a-unui-om-genial-a-supravietuit.html>

RGMT = Reuniunea de Gimnastica a Muncitorilor Timisoreni
 TMTE = Temesvari Munkas Testnevelesi Egyesulket

FRIEDMANN DEZSÖ - primul din stanga in randul din mijloc. LÖBL ZSIGMOND, presedinte, in mijloc. LÖWENFELD LASZLO, al doilea din dreapta, randul de jos. Stadionul s-a aflat in Circumvalatiunii unde astazi este, cred, complexul Favorit, mai pecis vis-a-vis de Intreprinderea 6 MARTIE, langa linia de tramvai care duce in Mehala. Dezső Bleier

RIPENSIA, primul club de fotbal cu statut profesionist din România
https://ro.wikipedia.org/wiki/Ripensia_Timi%C8%99oara

În conducerea clubului erau, printre alții, E. BERGER, dr. E. HILLER, dr. Fr. HOLZER.

<http://www.vestul.ro/stiri/5801/ripensia-timisoara-fala-banatului-%282%29.htm?action=print>

Tenis de masă

HEISLER PUFU, bun jucator pe plan national

REITER TOMA, absolvent al Liceului Izraelit din Timisoara, multiplu campion national, dominand competitii interne si reprezentand tara si in competitii internationale. Campion national în 1955.

http://www.frtenismasa.ro/cn_seniori_sm.html

SCHLEE

POENARU, născ. MERKLER DITA (6 martie 1933, Timișoara) jucatoare de top a Romaniei, a participat la multiple competitii nationale, obtinand mai multe medalii de toate culorile. Medic generalist. Trăiește în Timișoara.

ZACHARIAS, HERMAN (ZWI), n. 1949, Timisoara, campion al Israelului la tenis de masa in anii 1969-1971, a facut parte din reprezentativa Israelului si a antrenat echipa selectionata de barbati si femei.

WILLKOVITS GHEORGHE, campion national, impreuna cu Heisler Pufi.

Baschet

BLEIER JANCSI, n. 1944, Timisoara. Inginer. Turnu-Severin. Campion universitar la baschet cu Politehnica Timisoara.

FUCHS PETRU (05.07.1946, Timisoara) inginer, arbitru divizionar baschet, antrenor CSM Reșița masculin divizia B, fotoreporter la hebdomadarul "Fotbal Vest", colaborator la Radio Timișoara - Divizia Sport, corespondent regional Sportul și PROsport, colaborator ziar online "Reper24" – Reșița

MARCH FERI, antrenor de baschet la Progresul Timisoara. S-a afirmat in special ca si arbitru divizionar.

SZEPESI-BRAUN CLARA (TITI), absolventa a Scolii Medii Tehnice de Cultura Fizica Timisoara, jucatoare in echipe divizionare de baschet, de multe ori in echipa nationala a Romaniei.

Volei

ARON ADOLF, profesor de educatie fizica si antrenor de volei. Ca jucator s-a remarcat in echipa STIINTA TIMISOARA. A fost profesor de sport la Liceul Electrotimis.

BLEIER DESIDERIU DEZSŐ, n. Timișoara 1937. Profesor de sport si antrenor. A jucat baschet in lotul echipei STIINTA Timisoara. A absolvit Scoala Postliceala de Antrenor la Timisoara in anul 1957 cu specialitatea atletism si baschet, iar în anul 1961 Institutul de Cultura Fizica, cu diplomă de profesor de educatie fizica și specializare în volei.

A descoperit si promovat o serie de jucatoare de volei. Pe langa echipa timisoreana de junioare care a ajuns de multe ori in topul national, a pregatit si

echipe de Divizia A si loturi nationale de junioare si tineret cu care a participat la campionate balcanice si europene. fiind un lider al voleiului feminin timisorean si national. Ca munca administrativa, a gestionat scoli sportive în Timisoara, iar mai târziu, in Bucuresti. In cadrul Ministerului Invatamantului, în a facut parte din Comisia consultativă pentru sportul școlar de performanță si a organizat Campionate Nationale Scolare.

BORGIDA GEORGE (GYURI), n. Timișoara, elev la Liceul Izraelit, un port drapel al voleiului timisorean, un arbitru deosebit de apreciat la nivel national, arbitrand zeci de jocuri divizionare A si intalniri internationale, membru al Comisiei Judetene de Volei. Trăiește în Canada.

FRANZEK BOBY, apreciat arbitru local

FUCHS MONICA, (n.16.07.1968) una dintre cele două fete ale lui Fuchs Fredi (vezi la Fotbal) a făcut volei de performanță fiind inițiată la CSS Timișoara de prof. Bleier Desideriu, alintat cu numele „nea Deju”. A jucat apoi în perioada 1987-1991 la Olcit Craiova, apoi în orașul natal Timișoara a evoluat până în 1998 la Politehnica transformată apoi în Clubul Sportiv Universitatea. Actualmente este expert sportiv la CSU Politehnica Timișoara și profesoară la Colegiul Tehnic I.C.Brătianu. Cealaltă fiică a lui Fredi Fuchs, **DIANA** a practicat voleiul cu prof. Ioana Menczel fără a face însă sport de performanță.

KAKUCS, născ. ERDOS, IULIA, 1949, Timișoara. A facut parte din echipa de junioare a Scolii Sportive, participand la campionate nationale in care echipa ei a urcat de multe ori pe podium. Profesoară, psihopedagog și scriitoare, trăiește în Germania.

KOHN ROBERT (17 septembrie 1948, Timișoara) Ca elev, a facut parte din echipa de volei de multe ori medaliată la campionate nationale. A continuat ca jucator la echipa Știința Timisoara. Medic stomatolog, trăiește în Israel.

NEUMANN GEORGE, coleg de echipă cu ROBI KOHN. A făcut in continuare parte din familia voleibalistica timisoareana. Traieste la Timisoara.

ROTH LACI, jucator apreciat al generatiei sale atat la nivel de juniori, cat si senior in cadrul echipei STIINTA Timisoara. Traieste in Israel, Nazareth Illit.

SHAEDT TEODOR - TITI, cadru universitar in cadrul Facultatii de Educatie Fizica. A condus cu competenta echipele UNIVERSITATII TIMISOARA in competitii universitare si ale Federatiei Romane de Volei.

Fotbal

APTER MOISE (SICA) jucator la CFR Timisoara. Traieste in Israel.

BLAU GABRIEL, arbitru in divizia A.

BLEIER ELEK, n. 1902 Timisoara – d. 1972, Timisoara fotbalist la Kadima

COLOMAN BRAUN-BOGDAN (n. 13 octombrie 1905, Arad, Austro-Ungaria, astăzi în România – d. 15 martie 1983) a fost un fotbalist român, care a jucat pentru echipa națională de fotbal a României la Campionatul Mondial de Fotbal din 1938. Este primul antrenor din istoria cluburilor Steaua București și Dinamo București. A fost un mare colecționar de fanioane și insigne de fotbal. În anii 1962-1963 a fost antrenor la Poli Timișoara.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Coloman_Braun-Bogdan

FLORESCU la Stiinta Timisoara, rezerva in echipa nationala

FRIEDMANN DEZSO, unul din presedintii asociatiei de fotbal 1927/1928 (vezi tabloul p.2).

FUCHS ALFRED-FREDI (27.05.1938-11.10.1996) fotbalist si voleibalist de performanta. A jucat volei la Locomotiva Timișoara cucerind titlul național la juniori de două ori (1955 și 1956) coleg fiind cu viitorii internaționali Aurel Drăgan, Nicolae Rusănescu și Mihai Coste. Între anii 1955 – 1960 a evoluat ca portar titular la echipa de fotbal Știința Timișoara cucerind Cupa României în 1958.

GLANZMANN ANDREI (n. 27 martie 1907 în Epenes, Austro-Ungaria – d. după 1947) a fost un fotbalist și antrenor român, care a jucat pentru CAO Oradea, Ripensia Timisoara și in echipa națională de fotbal a României la Campionatul Mondial de Fotbal din 1930 din Uruguay.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Andrei_Glanzmann

JAKABFI BUTZI

KEPICH GYURI arbitru

KOHN MANO arbitru

KREUTZER DEZSO

LÖBL ZSIGMOND, presedintele asociatiei de fotbal 1927/1928 (vezi tabloul p.2)

MARKSTEINER ADALBERT, Béla Marosvári, numit "Marcu" (n. 1919 – d. 1976) este un fotbalist care a reprezentat naționalele de fotbal ale României și Ungariei (a jucat cu numele). A fost golgeterul Diviziei A 1938-1939, marcând 21 de goluri pentru Ripensia Timișoara.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Adalbert_Marksteiner

http://eu-football.info/_player.php?id=12988

MORAVETZ (Lakatos), mijlocas de baza la Ripensia, prezent si el in echipa nationala.

RAFFINSKY LADISLAU (n.13 aprilie 1905, Miskolc, Austro-Ungaria - d. 31 iulie 1981, Cluj) a jucat în echipa națională de fotbal a României la Campionatele Mondiale de Fotbal din 1930 (Uruguay) și 1938 (Franța). Deține recordul pentru cele mai multe goluri marcate într-un singur meci de Divizia A, marcând 10 goluri pentru Juventus București în meciul cu Dacia Unirea Brăila (16-0) din sezonul 1929-1930.

Raffinsky a început să joace fotbal la echipa Unirea Timișoara în anul 1924. Un an mai târziu Raffinski s-a transferat la Clubul Athletic Timișoara pentru care a evoluat două sezoane până în 1927. În același an Ladislau Raffinski avea să facă pasul către cel mai galonat club timișorean - Chinezul Timișoara.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Ladislau_Raffinsky

ROSENBLUM CALIN, golgheter al echipei Poli mari care a eliminat-o pe Atletico Madrid. A fost si international in echipa universitara a Romaniei.

ROSENBLUM MAX, tatal oficiantului de cult Rosenblum si bunicul lui Calin Rosenblum, arbitru de fotbal de divizia A.

SCHWARTZ ALEXANDRU "ELEK" (23 October 1908, Recas, Austro-Ungaria – 2 October 2000, Haguenau, Franta) fotbalist si antrenor international

http://en.wikipedia.org/wiki/Elek_Schwartz

http://en.wikipedia.org/wiki/Elek_Schwartz

<http://alinhuiu.ro/2012/06/24/portocala-mecanica-inventata-de-un-antrenor-din-recas/>

VOGL EMERICH (n. 12 august 1905 — d. 29 octombrie 1971)

Jucător și antrenor de fotbal. A jucat pentru echipa națională de fotbal a României la Campionatele Mondiale de Fotbal din 1930 (Uruguay) și 1934 (Italia). În România, Emerich Vogl a jucat la cluburile Chinezul Timișoara și Juventus București. A fost sextuplu campion al României la fotbal și a evoluat pe posturile de fundaș și mijlocaș. https://ro.wikipedia.org/wiki/Emerich_Vogl

WETZER RUDOLF (1901, Temesvar – 1994, Haifa, Israel)

A jucat printre altele la Chinezul Timișoara, Unirea Timișoara și Juventus București, cu care a fost de trei ori campion al României. În echipa națională a României a jucat de 17 ori, înscriind 12 goluri. A jucat în Echipa națională de fotbal a României la Campionatul Mondial de Fotbal din 1930 (Uruguay).

Frații săi, Ștefan și Ioan, au fost fotbaliști activi în echipe din prima divizie. Ștefan Wetzler a fost și antrenor.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Wetzer

O prezentare mult mai amănunțită pe wikipedia engleză.

https://en.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Wetzer

ZOMBORI WILLI (1906-1993), fotbalist, portar la Chinezul și Ripensia Timișoara. De etnie **maghiar**, Zombori a ajutat pe mulți, de orice naționalitate, evrei sau germani, în anii războiului.

https://en.wikipedia.org/wiki/Vilmos_Zombori

CLUBUL KADIMA Timisoara a fost infiintat in anul 1921 si a activat pana in 1940, cand a fost desfiintat din cauza legislatiei rasiale. Culorile clubului erau ALBASTRU – ALB. Echipa a jucat la nivel DISTRICTUAL I si II si a ocupat diferite locuri in clasamente promovand din II in I si invers. In anul 1926 clubul avea 6 terenuri in zona GARA FABRIC.

Amintim doua formatii :

In campionatul 1925/1926: Junker, Fodor II, Rosenberg, Walder, Friedmann, Blayer, Halle, Goldberg, Weisz, Fodor I, Schwartz. O personalitate a clubului a fost TOTH BEDO

In campionatul 1928/1929: Szepesi, Clopot, Kohn II, Geisz, Blayer, Weisz, Schwarz II, Hirsch, Rosenberg, Rottstein

O personalitate a fotbalului timisorean a fost DIONISIE VALAS, care a fost in conducerea clubului Kadima si apoi la Chinezul si Ripensia. Se mai remarca Eugen Berger, Francisc Holtzer si Dr. Eugen Hiller.

SCHWARTZ ELEK (vezi mai sus) a fost un fotbalist si antrenor de talie internationala.

Informatii din Iosif Dudaş, "Timișoara - leagănul fotbalului românesc" (1971)

Rugbi

BERNSTEIN IMRE (ITZHAK) (numit Dika) n. 1945 Timișoara, a emigrat în 1963 în Israel, locuiește la Petah Tikvah. Între 1957-1958, jucător de rugbi, secția Știința. Echipa a fost campioană regională în Banat.

Tenis

BLEIER ELEK (23.03.1908, Timisoara – 04.02.1972, Timisoara)

BLEIER JANCSI, n. 1944, Timisoara.

BURGER, Doctor Avocat

GALAMBOS GHEORGHE (Gyuri) (1920, Timișoara – 1964, București) Nu a făcut sport de performanță, dar juca tenis și făcea canotaj de plăcere.

HOLENDER IANCSI, jucator si antrenor.

Scrimă

ALTMANN BANDI, sportiv de elita a scrimei in anii 1950- 1960, care a castigat mai multe titluri nationale si a reprezentat tara in concursuri internationale. Antrenor de scrimă. Absolventul Liceului Izraelit în 1942.

<http://www.bjt2006.org/LIT1942.html>

BAN ERNÖ (Ernest) AHARON, n. 7 august 1945, Timisoara. A inceput sa scimeze la Timisoara impreuna cu Andrei Spitzer. A emigrat in Israel in anul 1960 si a continuat sa scimeze la echipa Hapoel Haifa. Dupa armata, a fost antrenor pentru tineri in Safad si Karmiel si, pentru o perioada, pentru echipa nationala de fete junioare. Din anul 1977 a fost instructor sportiv la Scoala Centrala Nationala a Politiei si ofiter responsabil pentru sport si conditie fizica. La sfirsitul anului 2000 s-a pensionat ca ofiter Major.

FARKAS GABRIEL, n. 1948, Timisoara. Medic chirurg, Germania.

FARKAS PAUL, n. 1946, Timisoara. Inginer chimist. Toronto, Canada.

SPITZER ANDREI (4 iulie 1945, Timisoara - 6 September 1972, Munchen) a participat cu echipa Israelului la Jocurile Olimpice de la Munchen in 1972, unde a cazut victimă atentatului comis de organizația terorista palestiniana „Septembrie negru”. http://en.wikipedia.org/wiki/Andre_Spitzer

Box

BIEDL MAXIMILIAN, medaliat la mai multe campionate nationale

BLEIER BELA arbitru

ISRAEL DINI sportiv remarcabil la diferite gale